

Utökat borgensåtagande i Sydvästra Stockholmsregionens va-verks aktiebolag (SYVAB) Framställan från Stockholms Stadshus AB

Förslag till beslut

- A. Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
1. Stockholms stad utökar befintliga borgensåtaganden för Stockholm Vatten AB:s del i SYVAB med 268,2 mnkr.
 2. Samtliga Stockholms stads borgensåtaganden för SYVAB ska gälla till och med 31 december 2027.
 3. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ingå erforderliga avtal angående borgensåtagandet.
 4. Paragrafen justeras omedelbart.
- B. Kommunstyrelsen beslutar för egen del, under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar enligt ovan, följande.
1. Stadsdirektören, ekonomidirektören och finanschefen ges var för sig behörighet att underteckna alla erforderliga handlingar gällande borgensåtagandet enligt punkt A.
 2. Årlig borgensavgift fastställs till 0,25 procent.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård

Sammanfattning av ärendet

Stockholm Vatten och Avfall (SVOA), genom Stockholm Vatten AB, äger 33 procent i Sydvästra Stockholmsregionens va-verks aktiebolag AB (SYVAB). Övriga ägare är kommunerna Botkyrka, Nykvarn, Salem och Södertälje. Det avloppsvatten som SVOA idag avleder till Himmerfjärdsverket i Botkyrka kommun består av avloppsvatten från Stockholms stad och Huddinge kommun.

Efter genomförande av projektet Stockholms framtida avloppsrening (SFA) kommer SVOA att minska sin leverans av avloppsvatten till Himmerfjärdsverket och avleda det avloppsvatten som idag går via Eolshällsanläggningen till Henriksdals reningsverk.

Fram tills att avledning sker ska Stockholms stad, via Stockholm Vatten AB enligt gällande avtal, ställa borgen för SYVAB:s lån för nyinvesteringar i Nya krav Himmerfjärdsverket (NKH) enligt andelen levererad volym.

Förslaget innebär ett utökat åtagande för Stockholm Vatten AB med 268,2 mnkr och att borgensåtaganden ska gälla fram till och med 31 december 2027. Detta skulle medföra att total limit för stadens borgensåtagande utökas från befintliga 595 mnkr till 862,8 mnkr. I samband med att avledning till Henriksdal sker kommer Stockholm Vattens åtagande att minska.

Beredning

Ärendet har beretts gemensamt av stadsledningskontoret och Stockholms Stadshus AB.

Stadsledningskontoret och Stockholms Stadshus AB anser att investeringen uppfyller de villkor som ställs i styrdokumentet Finanspolicy för Stockholms stad, och att borgensåtagandet därmed kan tillstyrkas.

Föredragande borgarrådets synpunkter

En förbättrad hantering av avloppsvatten är grundläggande för en hållbar och välfungerande stad. Himmersfjärdsverket tar i nuläget emot avloppsvatten från stockholmare och Huddingeboer men i takt med att projektet för Stockholms framtida avloppshantering fortgår kommer Stockholms stads nyttjande av Himmersfjärdsverket minska. Reningsverket är i behov av anpassning för att följa nya miljökrav och om- och tillbyggnaden startade år 2020. En ny kostnadsbedömning har gjorts med anledning av ökad inflation, räntor, risker med mera, vilket kräver ett utökat borgensåtagande från Stockholms stads sida. Investeringen uppfyller de villkor för borgensåtagande som ställs i stadens finanspolicy.

Bilagor

1. Tjänsteutlåtande Stockholm Vatten AB styrelse, dnr KS 2022/1104-1
2. Borgensframställan nr2 Syvab, dnr KS 2022/1104-2
3. Protokollsutdrag Stockholm Vatten AB, dnr KS 2022/1104-3

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 18 januari 2023

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Ärendet

Bakgrund

Stockholm Vatten och Avfall (SVOA), genom Stockholm Vatten AB, äger 33 procent i Sydvästra Stockholmsregionens va-verks aktiebolag AB (SYVAB) (40 av 120 aktier). Övriga ägare är kommunerna Botkyrka, Nykvarn, Salem och Södertälje. Det avloppsvatten som SVOA idag avleder till Himmerfjärdsverket i Botkyrka kommun består av avloppsvatten från Stockholms stad och Huddinge kommun.

Investeringar för SYVAB och medföljande behov av att teckna borgen för dessa lån har genomförts sedan 2006. Borgensåtaganden har utökats och förlängts under årens lopp (Dnr KS 132-1089/2006, Dnr KS 132-1754/2013, Dnr KS 189-448/2016). Kommunfullmäktige tog i mars 2019 (Dnr KS 2018/1777, SSAB 2018/181) beslut om ett nytt aktieägaravtal om delägande i Sydvästra stockholmsregionens va-verks aktiebolag (SYVAB) gällande förvärv av Eolshällsanläggningen samt borgensåtagande om ytterligare 425 mnkr för finansiering av investeringar i Himmerfjärdsverket. Detta aktieägaravtal reglerar hur SYVAB ska förvaltas fram till dess att SVOA reducerar sina leveranser och hur SVOA:s andel i bolaget därefter ska anpassas i förhållande till det reducerade nyttjandet såsom omfördelning av ägandet mellan ägarkommunerna. Avledning planeras ske senast 31 december 2027.

Efter genomförande av projektet Stockholms framtida avloppsrening (SFA) kommer SVOA att minska sin leverans av avloppsvatten till Himmerfjärdsverket och avleda det avloppsvatten som idag går via Eolshällsanläggningen till Henriksdals reningsverk.

Fram tills att avledning sker ska Stockholms stad, via Stockholm Vatten AB enligt gällande avtal, ställa borgen för SYVAB:s lån för nyinvesteringar i Nya krav Himmerfjärdsverket (NKH) enligt andelen levererad volym. Stockholm Vatten AB:s andel är 36 procent som baseras på levererad volym till reningsverket.

SYVAB:s om- och tillbyggnad av Himmerfjärdsverket (NKH) innebär stora investeringar. Projektet startade 2020 och pågår till 2027. SYVAB beslutade under 2018 om grundinvesteringen motsvarande 1 181 mnkr i 2014 års prisnivå med ett tillägg om max 360 mnkr för räntor och risk.

Ägarkommunerna tog beslut om borgen för grundinvesteringen om totalt 1 181 mnkr. Borgensåtaganden utöver grundinvesteringen sker i särskilda beslut under projektets genomförande, vid behov. Utöver stadens befintliga tecknade borgensåtaganden för Syvab om totalt 533 mnkr finns onyttjat belopp om 61 mnkr som tecknas etappvis.

Nuläge

Projektet NKH pågår och för att möjliggöra fortsatt investering i ny processanläggningen i verket beslutade SYVAB:s styrelse, den 25 augusti 2022, att utöka investeringen med 745 mnkr från tidigare investeringsbeslut om 1 181 mnkr till total investering ca 1 926 mnkr.

Utökningen består av den initiala maximala bedömningen gällande räntor och risk med 360 mnkr samt en uppdaterad bedömning om 385 mnkr vilket motsvarar 25 procent för hela investeringen. Den nya kostnadsbedömningen görs i rådande läge med ökad inflation, räntor, risker och vissa enskilda poster såsom stål, maskindelar och elektronik mm.

Den utökade investeringen innebär att ägarkommunerna föreslås utöka borgensåtagandena med totalt 745 mnkr. Fördelning av borgensåtagandena mellan ägarkommunerna sker baserat på levererad volym, se fördelningsnyckel och belopp (mnkr) i nedan tabell.

	Borgens- åtaganden före NKH	Borgen NKH Fördelni ngs- nyckel Andel %	Borgen NKH (grundinves tering i 2024 års prisnivå)	Borgen NKH steg 2 (utökad investeri ng)	Nytt totalt borgens- åtagande
Botkyrka kommun	113,0	27 %	319,0	201,2	633,2
Södertälje kommun (genom Telge i Södertälje AB)	147,2	29 %	342,0	216,1	705,3
Nykvarn kommun	7,9	3 %	35,0	22,4	65,3
Stockholm & Huddinge kommun (genom Stockholm Vatten AB)	169,6	36 %	425,0	268,2	862,8
Salems kommun	37,0	5 %	59,0	37,3	133,3
Summa:	474,7	100 %	1 180,0	745,0	2 399,7

Förslaget innebär ett utökat åtagande för Stockholm Vatten AB med 268,2 mnkr och att samtliga borgensåtaganden för SYVAB ska gälla fram till och med 31 december 2027. Detta medför att total limit för borgensåtagande utökas från befintliga 595 mnkr till 862,8 mnkr. I samband med att avledning till Henriksdal sker kommer Stockholm Vatten AB:s åtagande att minska.

Risker

Det finns fortsatt risker kopplade till genomförandet av investeringen avseende ekonomi och tid. I det fall investeringen blir högre än beräknat kommer SVOA:s kostnader för avloppsrening i Himmerfjärdsverket bli högre än beräknat och stadens borgensåtagande öka med vår andel av ägandet. Försenas projektet kan förutsättningarna för avledning av avloppsvatten till Henriksdalsverket försvåras.

Koncernledningen och stadsledningskontoret ser fortsatt risker med ytterligare kostnadsökningar relaterat till projekt NKH. Detta utökade borgensåtagande är baserat på 25 procent kostnadsökning (inflation) under projektets löptid fram till 2027. Med dagens siffror då inflationen i årstakt (KPIF) mäts till 9,3 procent för oktober 2022 upplevs 25 procent för hela projektperioden som lågt.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB beslutade vid sitt sammanträde den 19 december 2022 följande.

Koncernstyrelsen beslutar att föreslå kommunfullmäktige besluta följande.

1. Stockholms stad utökar befintliga borgensåtaganden för Stockholm Vatten AB:s del i SYVAB med 268,2 mnkr.
2. Samtliga Stockholms stads borgensåtaganden för SYVAB ska gälla till och med 2027-12-31.
3. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ingå erforderliga avtal angående borgensåtagandet.
4. Beslut i ärendet justeras omedelbart.

Stadsledningskontorets och Stockholms Stadshus AB:s gemensamma tjänsteutlåtande daterat den 20 december 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Enligt styrdokumentet Finanspolicy för Stockholms stad (Dnr KS 2022/171) ska all borgensteckning vara belopps- och tidsbegränsad. Borgensåtaganden som tecknas av staden ska beslutas av kommunfullmäktige. Restriktivitet ska gälla för tecknande av stadens borgen. Godkännande ska endast ske i undantagsfall och enbart om all annan möjlighet till finansiering har beaktats. En årlig marknadsmässig avgift ska utgå.

Stadens finanspolicy innehåller följande villkor för att en borgensteckning ska tillstyrkas:

- Ändamålet ska stödja stadens mål för verksamheten i enlighet med inriktning angiven i budget för staden.
- Verksamheten ska ha en långsiktig plan och inriktning som ger staden och dess medborgare ett tydligt mervärde, på både kort och lång sikt.
- Verksamheten ska vila på realistiska ekonomiska grunder.

Nya skärpta miljökrav är så högt ställda att det krävs en omfattande om- och tillbyggnad av anläggningen i Himmerfjärdsverket. Det föreslagna utökade borgensåtagandet om 268,2 mnkr avser finansieringen av en nödvändig investering för att säkra framtida kapacitet för omhändertagande av avloppsvatten.

Koncernledningen och stadsledningskontoret anser att investeringen uppfyller de villkor som ställs i finanspolicyn, och att borgensåtagandet därmed kan tillstyrkas. Samtliga borgensåtaganden för SYVAB föreslås att gälla fram till och med 2027-12-31. Borgensavgift för SYVAB föreslås uppgå till oförändrat 0,25 % årligen.

Efter genomförande av projektet Stockholms framtida avloppsrening kommer Stockholm Vatten att minska sin leverans av avloppsvatten till SYVAB, från en andel om ca 36 procent till cirka 10 procent. Parternas borgensansvar ska vid denna tidpunkt omfördelas i proportion till den volym avloppsvatten som avleds i förhållande till total volym.